

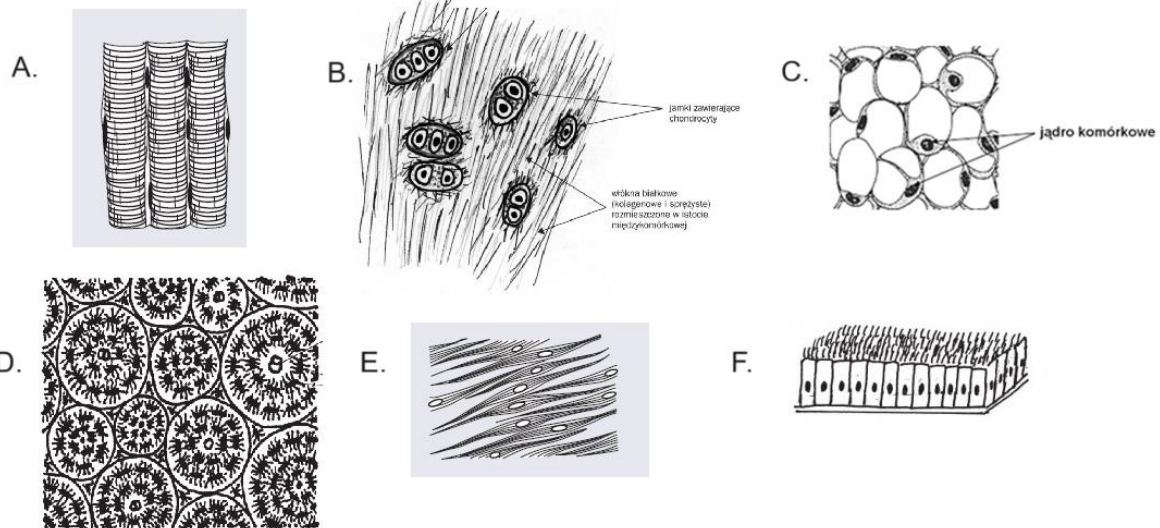
X Mazowiecki Konkurs Biologiczny

NUCLEUS

W poniższym teście znajduje się 26 zadań. Do każdego z pytań zamkniętych podanych jest od 5 do 7 możliwych odpowiedzi, z których **poprawne są 2 lub 3 albo 4**. Za każdą prawidłowo zaznaczoną odpowiedź otrzymasz 1 pkt, za brak udzielonej odpowiedzi 0 pkt, a za błędną odpowiedź –1 pkt (punkt ujemny). **Czas na napisanie testu to 60 min. Powodzenia!**

1. Schematy przedstawiają różne tkanki człowieka (nie zachowano proporcji komórek).
Komórki tkanki łącznej przedstawiają schematy:

2. Skóra traktowana jest jako największy z narządów organizmu człowieka zarówno pod względem masy, jak i powierzchni. Stanowi powłokę właściwą organizmu.

Zaznacz choroby skóry wywołane wyłącznie przez bakterie:

A. opryszczka	E. świerzb
B. grzybica stóp	F. czyrak
C. łupież	G. mięczak zakaźny.
D. liszajec	
3. Układ immunologiczny zapewnia organizmowi odporność. Można ją zdefiniować jako zdolność organizmu do uniknięcia zakażenia. Na ogólną odporność organizmu składają się różne rodzaje odporności – wrodzona oraz nabyta.

Zaznacz odpowiedzi charakteryzujące wyłącznie odporność wrodzoną:

- A. Fagocytoza komórek bakteryjnych przez makrofagi.
- B. Obecność lizozymu uszkadzającego bakterie w płynach ciała, np. łzach.
- C. Wytwarzanie przeciwciał przez limfocyty, które zetknęły się z patogenem.
- D. Wytworzenie przeciwciał po podaniu szczepionki.
- E. Wytworzenie w organizmie pamięci o patogenie.

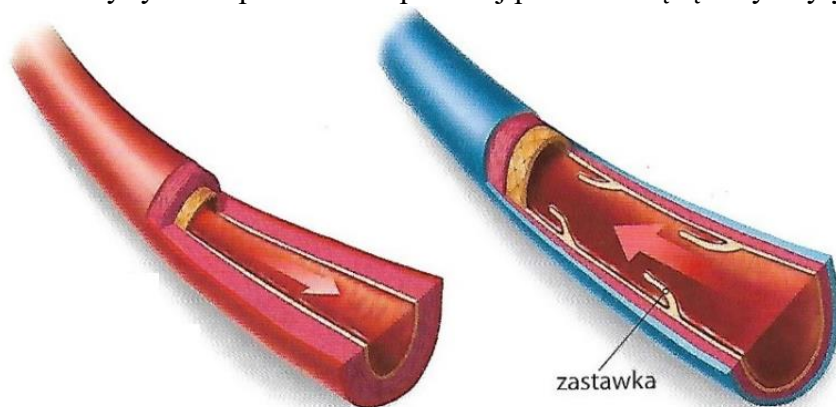
4. Nadciśnienie tętnicze to choroba, która może być powodowana przez różne przyczyny, zarówno pierwotne (niezwiązane z innymi schorzeniami), jak i wtórne (wynikające z innych chorób lub czynników).

Wybierz wyłącznie prawdziwe informacje:

- A. Skłonność do wysokiego ciśnienia krwi może być dziedziczna.
 - B. Spożywanie nadmiernej ilości soli może prowadzić do zatrzymywania wody w organizmie, co zmniejsza objętość i ciśnienie krwi.
 - C. Przewlekłe choroby układu oddechowego, takie jak obturacyjna choroba płuc (COPD) lub bezdech senny, mogą powodować wzrost ciśnienia krwi.
 - D. Kokaina i amfetamina obniżają ciśnienie krwi.
 - E. Z wiekiem naczynia krwionośne tracą elastyczność, co może przyczyniać się do wzrostu ciśnienia krwi.
 - F. Cukrzyca i zaburzenia lipidowe (takie jak podwyższony poziom cholesterolu) mogą prowadzić do nadciśnienia tętniczego.
5. Komórki posiadające zdolność do fagocytozy, czyli pochłaniania i trawienia substancji obcych oraz martwych lub uszkodzonych komórek, są kluczowe dla układu odpornościowego organizmu.

Zaznacz komórki, które posiadają zdolność do fagocytozy:

- A. neutrofile
 - B. komórki dendrytyczne
 - C. makrofagi
 - D. erytrocyty
 - E. eozynofile
 - F. chondrocyty
 - G. trombocyty.
6. Poniższy rysunek przedstawia przekrój przez ścianę tętnicy i żyły.

Źródło: Nowa era, podręcznik

Zaznacz odpowiedzi, które mogą być poprawnym dokończeniem zdania.

Podobieństwem w budowie tętnic i żył jest:

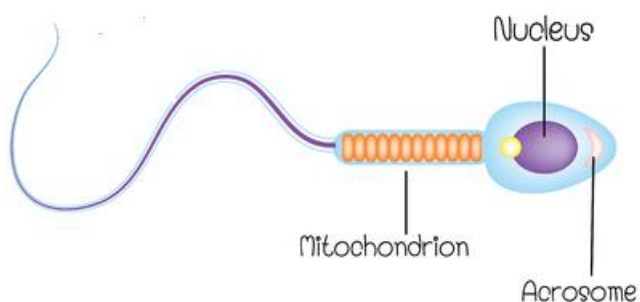
- A. występowanie zastawek.
- B. jednakowa grubość mięśniówki.
- C. obecność śródbłonna.
- D. trójwarstwowość ścian.
- E. jednakowy kształt przekroju.
- F. transport krwi pod dużym ciśnieniem.

7. Żeński układ rozrodczy tworzą narządy płciowe zewnętrzne i wewnętrzne.

Spośród podanych żeńskich narządów płciowych zaznacz te, które należą do narządów płciowych zewnętrznych:

A. jajniki	E. macica
B. jajowody	F. pochwa
C. wzgórek łonowy	G. wargi sromowe.
D. łechtaczka	

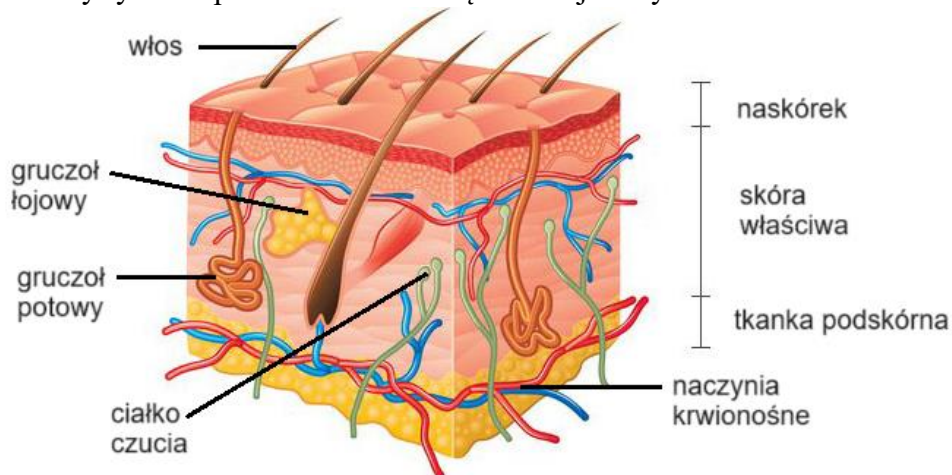
8. Poniższy rysunek przedstawia schematyczną budowę plemnika.

Dojrzały plemnik składa się z:

A. główki	D. ogonka
B. wtyki	E. wkładki
C. szyjki	F. wstawki.

9. Poniższy rysunek przedstawia budowę ludzkiej skóry.

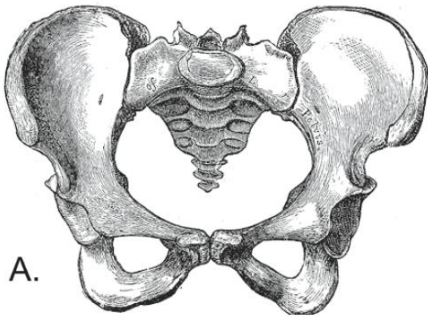

Źródło: <https://fizjoterapeuty.pl/fizjologia/skora-cutis.html>

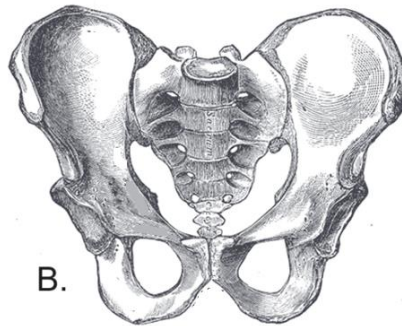
Zaznacz elementy, które biorą udział w termoregulacji

- A. włos
- B. gruczoł łojowy
- C. gruczoł potowy
- D. ciało czucia
- E. naczynia krwionośne
- F. tkanka podskórna
- G. naskórek.

10. Poniższy rysunek przedstawia budowę miednicy.

A.

B.

Źródło:

<https://www.totylkoteoria.pl/plec-biologiczna-kulturowa-gender/>

Zaznacz zdania prawdziwe.

- A. Miednicę mężczyzny przedstawia rysunek A.
- B. Miednicę mężczyzny przedstawia rysunek B.
- C. Kąt między kośćmi miednicy kobiety jest rozwarty.
- D. Miednicę tworzą kości miedniczne i kość krzyżowa.
- E. Kość krzyżowa powstała ze zrośnięcia się sześciu kręgów.
- F. Dwie kości łonowe połączone są ze sobą stawem ruchomym.

11. Czaszka człowieka składa się z kilkunastu kości, które tworzą kości mózgowca i twarzoczaszki.

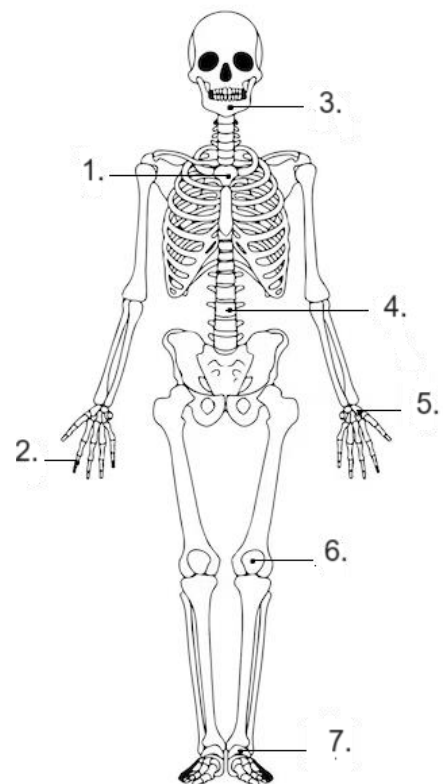
Zaznacz kości, które wchodzi w skład mózgowca.

- A. jarzmowa
- B. żuchwa
- C. ciemieniowa
- D. klinowa
- E. nosowa
- F. czołowa
- G. szczęka.

12. Kości wykazują dużą różnorodność kształtów, która zależy od funkcji, jaką pełnią w organizmie oraz siły nacisku ze strony sąsiadujących z nimi mięśni i innych kości. Ze względu na kształt kości możemy podzielić na: długie, krótkie, płaskie, różnokształtne.

Na schemacie obok kości różnokształtne zaznaczono cyframi:

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4
- E. 5
- F. 6
- G. 7

Źródło: <https://img.freepik.com/premium-wektory/szkielet>

13. Kręgosłup człowieka – element szkieletu człowieka pełni rolę narządu podporowego, narządu ruchu i osłony rdzenia kręgowego.

Zaznacz informacje prawdziwe dotyczące ludzkiego kręgosłupa:

- A. Kręgosłup człowieka składa się z 5 odcinków.
 - B. We wszystkich kręgach w kręgosłupie wyróżnia się trzon, łuki i osadzone na nim wyrostki.
 - C. Przez wszystkie odcinki kręgosłupa przechodzi kanał, w którym znajduje się rdzeń kręgowy.
 - D. U noworodka kręgi w odcinku krzyżowym i guzicznym nie są zrosnięte.
 - E. Krążki międzykręgowe występują pomiędzy kręgami we wszystkich odcinkach kręgosłupa.
 - F. Krążki międzykręgowe zbudowane są z tkanki łącznej włóknistej zbitej.
14. Ludzkie ucho składa się z trzech głównych części: ucha zewnętrznego, - środkowego i – zewnętrznego.

Zaznacz struktury wchodzące w skład ucha środkowego.

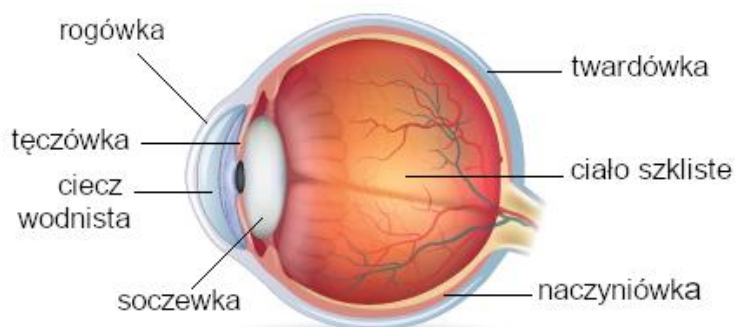
- A. małżowina uszna
 - B. trąbka słuchowa
 - C. kanały półkoliste
 - D. przewód słuchowy zewnętrzny
 - E. kosteczki słuchowe
 - F. ślimak.
15. Ucho to narząd słuchu i równowagi występujący jedynie u kręgowców. Ucho odbiera fale dźwiękowe, przekształca je w drgania mechaniczne, a drgania w impulsy nerwowe.

Zaznacz zdania prawdziwe dotyczące zmysłu słuchu i równowagi.

- A. Na granicy ucha zewnętrznego i środkowego występuje okienko owalne.
 - B. Gardło jest połączone z uchem środkowym poprzez trąbkę słuchową.
 - C. Ślimak to część ucha zawierający czuciowy narząd spiralny - narząd Cortiego, wrażliwy na fale dźwiękowe.
 - D. Kosteczki słuchowe: młoteczek, kowadełko i strzemiączko, są mniejszymi kośćmi w ciele człowieka, połączonymi za pomocą stawu.
 - E. Kanały półkoliste stanowią narząd zmysłu równowagi.
 - F. Informacje z ucha wewnętrznego odbierane są przez nerw słuchowy, który jest częścią nerwu przedśionkowo - ślimakowego.
16. Na poniższym rysunku przedstawiono budowę ludzkiego oka.

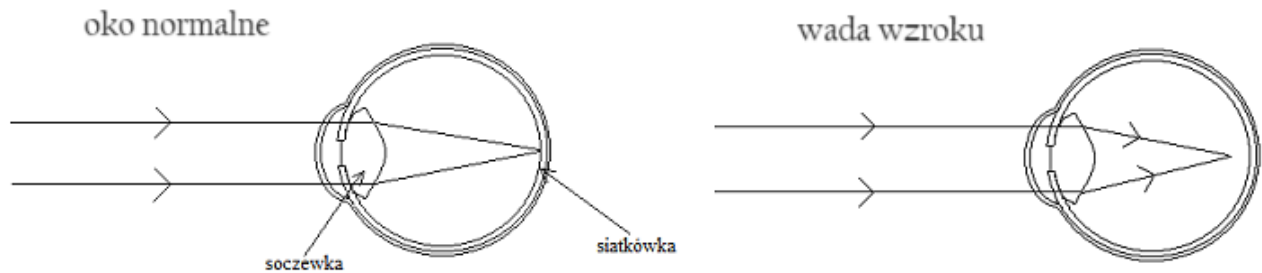
Zaznacz odpowiedzi, które wskazują elementy budowy oka wchodzące w skład układu optycznego.

- A. rogówka
- B. tęczówka
- C. ciecz wodnista
- D. soczewka
- E. twardówka
- F. ciało szkliste
- G. naczyniówka.

źródło: <https://www.kontaktowe.pl/blog/budowa-oka-co-sprawia-ze-widzimy-n210>

17. Poniższy rysunek przedstawia oko normalne i pewną wadę wzroku.

Źródło: <https://fizyka.uniedu.pl/7-wady-wzroku/>

Wybierz zdania prawdziwe dotyczące tej wady i sposobu jej korygowania.

- A. Światło skupiane jest za siatkówką, co jest przyczyną dalekowzroczności.
 - B. Światło skupiane jest za siatkówką, co jest przyczyną krótkowzroczności.
 - C. Światło skupiane jest przed siatkówką, co jest przyczyną dalekowzroczności.
 - D. Światło skupiane jest przed siatkówką, co jest przyczyną krótkowzroczności.
 - E. Korygując tę wadę wzroku wykorzystuje się soczewki skupiające.
 - F. Korygując tę wadę wzroku wykorzystuje się soczewki rozpraszające.
18. Siateczka śródplazmatyczna (ER) to kompleksowy system błon wewnątrz komórki eukariotycznej. Istnieją dwie główne formy ER: siateczka szorstka (ER) i siateczka gładka (ERG). Każda z tych form pełni różne funkcje zależne od rodzaju procesów metabolicznych zachodzących w komórce.

Zaznacz procesy zachodzące z udziałem siateczki śródplazmatycznej gładkiej.

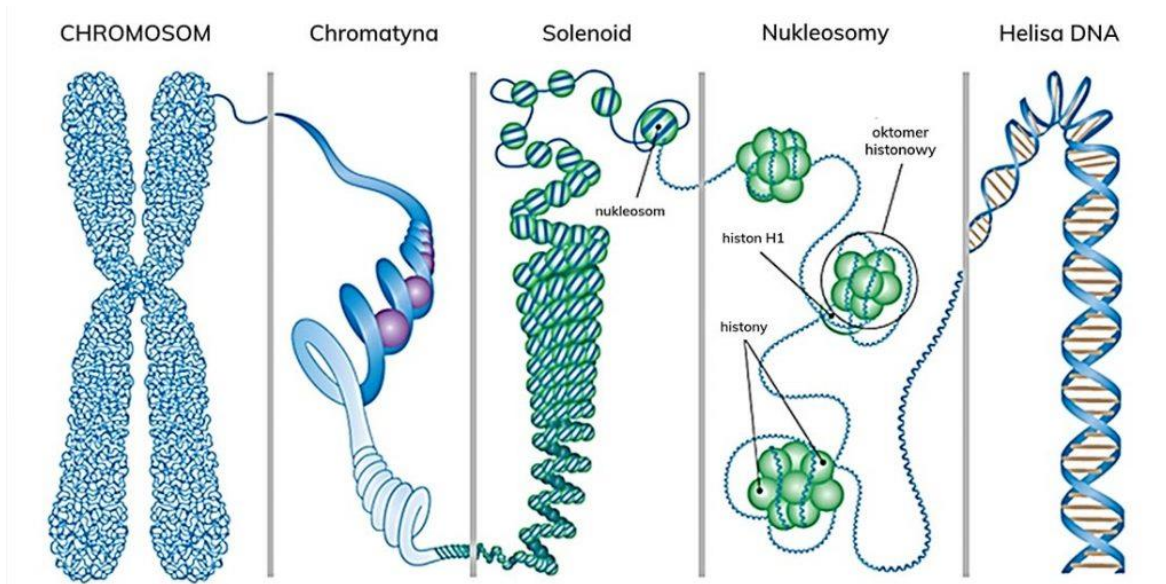
- A. Modyfikacja potranslacyjna białek.
 - B. Transport białek do aparatu Golgiego.
 - C. Synteza enzymów w komórkach trzustki.
 - D. Magazynowanie jonów wapnia.
 - E. Synteza lipidów, w tym fosfolipidów i steroidów.
 - F. Detoksykacja wielu związków chemicznych, w tym leków i substancji toksycznych.
19. **Wybierz wyłącznie choroby genetyczne człowieka warunkowane przez allele recesywne znajdujące się na chromosomach płci:**
- A. hemofilia
 - B. daltonizm
 - C. anemia sierpowata
 - D. mukowiscydoza
 - E. fenyloketonuria
 - F. zespół Turnera
 - G. dystrofia mięśniowa Duchenne'a.
20. Gruczoły dokrewne, nazywane również gruczołami wydzielania wewnętrznego, to narządy wewnętrzne, które produkują i uwalniają hormony do krwiobiegu. Jednym z gruczołów dokrewnych jest tarczyca.

Zaznacz hormony wytwarzane przez tarczycę.

- A. prolaktyna
- B. adrenalina
- C. tyreotropina
- D. wazopresyna
- E. tyroksyna
- F. trójiodotyronina
- G. kalcytonina.

21. Nośnikiem informacji genetycznej jest kwas deoksyrybonukleinowy, czyli DNA. DNA jest podstawową cząsteczką odpowiedzialną za przechowywanie i przekazywanie informacji genetycznej we wszystkich organizmach żywych, zarówno prokariotycznych, jak i eukariotycznych.

Na poniższym rysunku przedstawiono sposób upakowania DNA w chromosomie.

Źródło: <https://powtorkazbiologii.pl/dna-w-jadrze-komorkowym/>

Poniżej przedstawiono kilka stwierdzeń dotyczących DNA.

Zaznacz zdania fałszywe.

- A. Nukleotydy tworzące pojedynczą nić połączone są ze sobą wiązaniami kowalencyjnymi.
 - B. Obie pary zasad komplementarnych (A-T i C-G) mają identyczne wymiary, dzięki czemu cząsteczka DNA ma wszędzie tę samą grubość.
 - C. W organizmach DNA występuje w formie helisy lewoskrętnej.
 - D. W cząsteczce DNA występuje tyle samo cząsteczek adeniny co tyminy, oraz tyle samo guaniny, co cytozyny.
 - E. U bakterii DNA nie jest połączony z histonami.
 - F. Przed podziałami komórkowymi chromatyna ulega rozluźnieniu.
22. Klonowanie to proces tworzenia identycznej lub prawie identycznej kopii z oryginalnego materiału genetycznego. Wiele gatunków roślin oraz niektóre gatunki zwierząt rozmnażają się przez fragmentację osobników rodzicielskich lub fragmentację zarodków. Procesy te można nazwać naturalnym klonowaniem.
- Zaznacz zdania prawdziwe dotyczące klonowania:**
- A. Rozmnażanie wegetatywne prowadzi do powstania klonów rośliny macierzystej.
 - B. Wszystkie bliźnięta to klony zapłodnionej komórki jajowej.
 - C. Organizmy powstałe w wyniku podziału mejotycznego są klonami.
 - D. Mechanizm partenogenezy, obserwowany u niektórych gatunków owadów, można nazwać naturalnym klonowaniem.
 - E. Klonowanie naturalne jest procesem, w którym organizmy łączą swoje cechy genetyczne z cechami organizmu, który oddzielił się od nich.

23. Mutualizm to rodzaj symbiozy, w której oba organizmy zaangażowane w relację odnoszą korzyści. Jest to forma współżycia, w której interakcja przynosi pozytywne efekty dla wszystkich uczestniczących stron. Mutualizm może występować pomiędzy różnymi gatunkami i przybierać różne formy, od ścisłych i długoterminowych związków po bardziej luźne i krótkotrwałe interakcje.

Zaznacz rysunki prezentujące gatunki w relacjach mutualistycznych:

A.

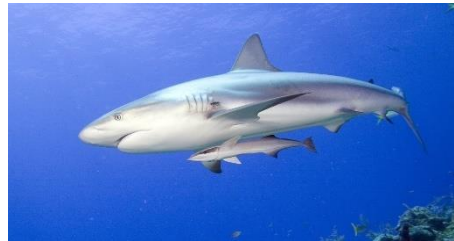
B.

C.

D.

E.

F.

24. ATP jest uniwersalnym nośnikiem energii w komórce podczas procesów metabolicznych. Związek ten to zmodyfikowany nukleotyd.

Zaznacz wszystkie prawidłowe odpowiedzi dotyczące tego związku:

- A. Zbudowany jest z adeniny, deoksyrybozy i trzech reszt fosforanowych.
 - B. Powstaje w wyniku przyłączenia reszty fosforanowej do ADP.
 - C. Jest produktem fotolizy wody.
 - D. Hydroliza wiązań wysokoenergetycznych ATP umożliwia uwalnianie energii.
 - E. Jest związkiem bardzo trwałym, który może być transportowany w komórce na duże odległości.
 - F. Syntetyzowany jest głównie w mitochondriach.
25. W każdej żywej komórce znajduje się materiał genetyczny pod postacią cząsteczek DNA. Spośród wymienionych struktur komórkowych, występujących w wyizolowanej komórce, wybierz i zaznacz te, które naukowcy mogliby użyć celem pobrania z niej DNA do badań genetycznych.
- A. mitochondrium
 - B. lizosom
 - C. cytozol
 - D. jądro komórkowe
 - E. aparat Golgiego
 - F. chloroplast.

